

کتاب | تحریم اقتصادی یا کشتار جمعی بی گناهان

په مین دروغ نگو

جان پیلجر

ترجمه: مهرداد

(خلیل) شهایی

میر محمود نبوی

انتشارات اختران

۴۰۰ صفحه

قیمت: ۴۸۰۰ تومان

«په من دروغ نگو» گزارش‌هایی تاریخ‌ساز از روزنامه‌نگاران کلوشگر درباره واقعیت‌های جهان امروز است. طبق برآورد از زمان آغاز این «برنامه» تا سال ۲۰۰۲ پانصد هزار کودک زیر پنج سال عراقی در نتیجه تحریم‌ها جان باخته‌اند که این‌رقم حدود سه برابر تلفات ژاپن در حمله اتمی ایالات‌متحده به هیروشیما و ناگازاکی است. در اینجاست که با توجه به مستند شدن این اخبار «گوردون» شجاعانه می‌پرسد، این میزان مرگ‌ومیر چگونه و توسط چه کسانی به این مدت طولانی توجیه شده است؟ چگونه کالاهای وارداتی عراق خطرناک ارزیابی شد و چه مقایسه‌های بین این خطرات و صدمات فراینده ناشی از عدم ورود کالاهای مزبور صورت گرفت؟

و خود در پاسخ می‌گوید طی ۱۰ سال گذشته درمورد تعداد بسیار زیادی قرارداد واردات میلیاردها دلار کالاهای با ظاهر بی‌ایراد و به شدت مورد نیاز عراق توقفهایی طولانی اعمال شده است. مطلبی که باید آن را در بررسی مدارکی نشان داد که نشانگر سیاست‌های ایالات‌متحده در زمینه عراق است:مدارکی که از دسترسی عام خارج شده است.

بنابر اسناد ارائه‌شده از اگوست سال ۱۹۹۱، ایالات‌متحده مانع خرید اکثر مواد ضروری برای تولید برق و تجهیزات لازم برای ارتباطات و طریق بی‌سیم به تلفن شده است. غالباً محدودیت‌ها حول یک محور یعنی توقف ورود یک قلم کالای اساسی خرید و سبب شده است بسیاری از اقلام دارای مجوز ورود در غیاب کالای اساسی مزبور از نظر سوده‌مندی ساقط شوند.به‌عنوان نمونه عراق اجازه خرید یک کارخانه تصفیه فاضلاب را دریافت کرد، ولی جلوی خرید ژنراتور لازم برای راه انداختن کارخانه را گرفت و این‌س کار درمورد کشوری صورت گرفته که روزانه ۳۰۰ هزار تن فاضلاب را روانه رودهایش می‌کرده است. مدارک همچنین بیانگر این است که تقریباً هر چیز مورد نیاز برای تمامی زیرساخت عراق یعنی برق، راه‌سا، تلفن و تصفیه آب و نیز بسیاری از دستگاهها و اقلام مربوط به مواد غذایی و دارویی مشمول بررسی شورای امنیت بوده است. در همین رابطه جالب توجه است که از ورود کالاهایی چون دستگاه دیالیز کلیه، تجهیزات دندانپزشکی و آتش‌نشانی، تاکرهای آب، دستگاههای تولید شیر و ماست و دستگاه‌های چاپگر به عراق جلوگیری می‌شده است.

ترفند آمریکا و انگلیس در جلوگیری از انعقاد قراردادی برای آسیاب کردن گندم و تهیه آرد برای عراق به بهانه‌هایی واهی نیز از مطالب خواندنی است که در این زمینه در متن مقاله آورده شده است. در این بخش همچنین آمده است در حالی که ایالات‌متحده با این استدلال که تاکرهای آب ممکن است به جای استفاده برای حمل آب، برای حمل سلاح‌های شیمیایی مورد استفاده قرار گیرند مانع از اجرای قرارداد خرید و تحویل تاکرهای آب به عراق می‌شدند، «کلراین» که از مواد مورد استفاده در سلاح‌های شیمیایی از جمله گاز کلراین بود مرتباً به عراق تحویل می‌شد، این مقاله روشنگر را در «په من دروغ نگو» کتابی منتشرشده به کوشش «جان پیلجر» یا ترجمه «مهرداد (خلیل) شهایی» و «میر محمود نبوی» بخوانید. انتشارات اختران «به من دروغ نگو» مجموعه‌ای خواندنی از تأثیرگذارترین نوشتارهای کاشوگرانه نیم‌قرن اخیر را در ۴۰۰ صفحه با قیمت ۴۸۰۰ تومان رهسپار بازار کتاب کرده است.

مدرنیته واژه جنجال‌برانگیزی است. این واژه حتی از مارکسیسم هم بسیار بیشتر جنجال راه انداخته و گستره‌ای بس بزرگ‌تر را دربرگرفته است. جنجال این واژه به ویژه در مشرق‌زمین دیرسالی است که گردی به هوا پرانکده که خواباندن آن به این آسان شدنی نیست.

اینکه این‌ واژه چگونه وارد ایران شد و ایرانیان چگونه با واژه‌های مدرن آشنا شدند به همان اندازه مدرنیته مناقشه‌برانگیز شده است. بسیاری از تحلیلگران تماس ایرانیان را با خارجیان عامل اصلی آشنایی با مدرنیته می‌دانند. این سخن به خودی خود غلط یا به غایت درست نیست، بلکه قبل از اینها باید گفت بررسی این مساله بسیار مناقشه‌برانگیز و پر دامنه است. در این تردیدی نیست که آنچه به ایرانیان به‌عنوان مدرنیته رسید البته ایرانیان با ایده‌های فرهنگی و انسانی مدرنیته آشنا شدند. اگر شاه اسماعیل حاضر نبود در قبال عثمانی با توپ و تفنگ بجنگد و این را دور از مردانگی می‌دانست اما درنهایت مجبور شد توپ‌سازهای سوئدی را به ایران دعوت کند. اما موج مدرنیته وقتی وارد ایران شد بر بستری از افکاری آزادخواهانه قرار داشت. آزادخواهان و روشنفکران ایرانی همچون میرزاالمکم‌خان، طالبوف ... و در واقع بر جنبه فرهنگی مدرنیته تکیه داشتند، در حالی که یک قرن قبل از آنها عباس‌میرزا وقتی پرسش از توسعه غرب می‌کند پیشتر جنبه تکنیکی غرب را منظور دارد. از این رو روشنفکران نسل بعدی ایران برخلاف عباس‌میرزا بیشتر دنباله‌رو افکار و اندیشه‌های میرزا صالح شیرازی بنیانگذار کاغذ اخبار بودند که در فرنگ بیشتر جنبه قانونمندی، فرهنگ و اندیشه را مدنظر داشت. اما مدرنیته از کجا وارد ایران شد؟

با اینکه حضور دیرپای انگلیس در ایران بسیاری را انگلوفیل بار آورده است اما بیشتر تاریخ‌پژوهان بر ورود مدرنیته از سووی روسیه تکیه دارند. سال‌های سال رفت‌وآمد ایرانیان به فرنگ از راه روسیه بود. تهران، قزوین، رشت، انزلی، بادکوبه، سن‌پترزبورگ و... مسیری بود که ایرانیان می‌پیمودند و حتی بسیاری از مستشرقین اروپایی و نیز سفیران و نمایندگان سیاسی دولت‌های خارجی برای ورود و خروج از ایران از همین مسیر استفاده می‌کردند. بدین ترتیب بود که استان گیلان برای حدود دو قرن دروازه اروپا شد. شهرهای رشت و انزلی هم در این میان به‌عنوان اولین میزبانان میهمانان واردشده به ایران می‌رفتند جایگاهی ویژه داشتند. ناصرالدین شاه، مظفرالدین شاه و حتی رضاشاه برای سفر به خارج از همین مسیر استفاده کرده‌اند و این بر ارج و اعتبار این سامان می‌افزود.

از رنجی که می‌پریم-۱۹

کتاب «بی‌دلیلی باور» با عنوان فرعی «تاملی در «در باب یقین» ویتگنشتاین» نوشته مینو حجت با شمارگان سه هزار نسخه در ۲۳۵ صفحه از سوی انتشارات هرمس منتشر شد. این کتاب که یکی از مهم‌ترین آثار ویتگنشتاین به شمار می‌رود حاوی اندیشه‌های نظام‌نیافته بسیار عمیقی است که دریافت عمق آنها در مواجهه نخستین بعید می‌نماید. کتاب «بی‌دلیلی باور» در واقع حاصل

بی‌دلیلی باور منتشر شد

مطالعات و تاملات نویسنده آن در جهت استنباط، تنظیم و شرح نکاتی است که در این کتاب ویتگنشتاین مطرح شده‌اند. مینو حجت عضو هیات‌علمی دانشگاه شهید بهشتی در کتاب خود به بحث و بررسی لوازمی که بر نظرات ویتگنشتاین مرتب دانسته شده پرداخته و آرای عمده مفسران این فیلسوف را نیز طرح و نقد کرده است.

Thoughts@farheekhtegan.com

درباره کتاب تاریخ جامع بندر انزلی

دروازه امواج مدرنیته

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

۱۳۷۰

اما از حدود سال‌های پایانی دهه ۱۳۱۰ با گسترش هوانوردی و ساخت جاده‌های متعدد دیگر کم‌کم از اهمیت استان گیلان از منظر ترانزیت سیاسی و فرهنگی کاسته شده؛ هر چند این منطقه همچنان اهمیت خود را به‌عنوان محدوده‌ای پیشرو، مدرن، فرهنگی و متجدد حفظ کرد. از این رو به گمانم آخرین سفر سیاسی مهم که از مسیر استان گیلان انجام شد آمدن امان‌الله خان پادشاه افغانستان بود که در بازگشت از اروپا از روسیه و دریای خزر عبور کرد، وارد بندرانزلی شد و سپس از مسیر تهران به کابل رفت.

بنابراین‌س مرور تاریخ منطقه‌ای که به‌عنوان دروازه اروپا مطرح بود درسی‌های ارزشمندی را در خود دارد. محقق و پژوهشگر ارجمند گیلاتی «عزیز طولی» سال‌هاست که در این زمینه تلاش‌های بسیاری انجام می‌دهد.

تاریخ جامع

بندر انزلی

نوشته:

عزیز طولی

۱۱۰۰ صفحه

قیمت دوجلدی

۲۰ هزار تومان

کتاب کاوه

۰۲۱-۶۶۴۸۷۶۶۱

۰۹۱۲۵۴۴۱۵۵۲

او تاکنون چندین کتاب منتشر کرده است. کتاب تاریخ جامع «بندرانزلی» ازجمله آخرین کارهایی است که او به نشر سپرده است.

کتاب دو جلدی تاریخ جامع بندرانزلی در بیش از هزار صفحه‌نگاهی فراگیر دارد به تاریخ پهنه‌ای از ایران بزرگ که موجی از مدرنیته، به‌ویژه بخشی از مدرنیته‌ای که با اندیشه چپ همراه بود از آنجا وارد شده است. استان گیلان انجام شد آمدن امان‌الله خان پادشاه افغانستان بود که در بازگشت از اروپا از روسیه و دریای خزر عبور کرد، وارد بندرانزلی شد و سپس از مسیر تهران به کابل رفت. بنابراین‌س مرور تاریخ منطقه‌ای که به‌عنوان دروازه اروپا مطرح بود درسی‌های ارزشمندی را در خود دارد. محقق و پژوهشگر ارجمند گیلاتی «عزیز طولی» سال‌هاست که در این زمینه تلاش‌های بسیاری انجام می‌دهد.

بندر انزلی برای سال‌ها محل استقرار قوای روسیه‌تزاری و پس از آن ارتش سرخ بود. حضور ارتش سرخ در انزلی برای این‌سال‌های سال تا زمان سفر قوام‌السלטنه به شوروی ۱۳۲۵ ادامه داشت. آنها برای اسکان خود ساختمان‌های متعددی در انزلی ساختند بودند که تاکنون برقرار است.

همچنین قسمت اعظم ساختمان‌های شيلات ایران که بخشی از آنها در زمان «لیان‌قور» روسی ساخته شد نیز در انزلی قرار دارد.

گورستان بزرگ لهستانی‌هایی که در جنگ جهانی دوم کشته شده بودند در انزلی خود گویای بخش دیگری از تاریخ است که تاکنون کسی به آن نپرداخته بود. نکته مهم دیگر اینکه آنچه به‌عنوان جریان چپ

و مارکسیستی در تاریخ ایران مطرح است به شکل تابلودار و عیان برای اولین‌بار در سال ۱۲۹۹ در انزلی اعلام وجود کرد و عنوان حزب کمونیست ایران را برای خود برگزید.

از این رو مطالعه کتابی که در مورد چنین منطقه‌ای بحث‌های فرهنگی، اجتماعی، اقلیمی، اقتصادی ... را مورد بررسی قرار می‌دهد می‌تواند دربردارنده تجربیاتی جدید باشد. چنانچه عزیز طولی می‌نویسد: «همه بخش‌های این تاریخ مهم است ولی تحقیق درباره جغرافیای طبیعی، تاریخی و انسانی انزلی یکی از مهم‌ترین و حساس‌ترین بخش‌های این مجموعه است. زیرا هموطنان گرامی می‌خواهند بدانند پیدایش انزلی چگونه و در چه زمانی صورت گرفته است؟ اقوام اولیه و بنیانگذاران این بندر چه کسانی بوده‌اند و از کجا آمده‌اند؟ چرا نام این شهر را

عزیز طولی

با بررسی صدها کتاب، نشر به و سند سرگذشت این منطقه را از دل تاریخ و از میان نوشته‌های دیروز بیرون کشیده است. صدها سفرنامه گزارش و نسخه تاریخی مختلف دستمایه‌ای بوده برای تحقیق او

ویتگنشتاین

«ویتگنشتاین» نوشته‌ای‌سی‌گریلینگ با ترجمه ابوالفضل حقیری و ویراستاری مهدی نسرین با شمارگان هزار نسخه در ۱۹۷ صفحه از سوی انتشارات بصیرت منتشر شده است. «ویتگنشتاین» نوشته‌ای‌سی‌گریلینگ پیش از این به زبان انگلیسی و در چارچوب مجموعه Very short introduction انتشارات آکسفورد منتشر شده است.

۳۱- باورچی

بوی تند اختناق در شهر

از غبار تا یاران

نویسنده: عبدالله جاسبی

ناشر: مرکز اسناد انقلاب اسلامی

روزنامه‌های دیگر کشورها با تیتردرشت به چاپ وقایع کودتا پرداختند و فهمیدند که در این ماجرا دست آمریکایی‌ها در کار بوده است. صبح روز بعد، پیروزی کودتاگران با عنوان قیام ملی تیتز اول مطبوعات شد.

خانه شعبان بی‌مخ در سنگلج، محل تجمع اراذل و اوباش شده و خود او نیز در حال خرج کردن دلارهایی بود که روز قبل کودتاگران به او داده بودند.

حالا دیگر شاه در حال برگشتن به ایران بود. بوی تند اختناق و استبداد به تدریج همه جا را فرا می‌گرفت، به راستی چه کسی می‌توانست باور کند که دولت مصدق در عرض یک شبانه‌روز، اینگونه شکست را بپذیرد و شاه فراری بخواهد به کشور بازگردد؟

دو روز پیش، ملت پیروز میدان بود، اما حالا اختناق و دیکتاتوری کم‌کم بر کشور حاکم می‌شد؛ تا قبل از کودتا کشور آمریکا در بین مردم ایران، چهره‌ای درمی‌داشت، اما با این کودتا، چهره واقعی این کشور برای همه نمایان شد.

کودتای ۲۸ مرداد به نهضتی که مردم ایران بعد از شهریور ۲۰ با تلاش و از خودگذشتگی و ایثار آغاز کرده بودند پایان داد. عناصر خودفروخته با توطئه گسترده‌ای، که حتی خود دولت هم به اشتکال مختلف به آن باری رسانده بود، نیروی ملت را از هم گسیختند و غارتگران بار دیگر محیط خفقان و استبداد را به وجود آوردند.

دکتر مصدق که با اتکا به نیروی مذهبی و ایمان اسلامی مردم به قدرت رسیده بود، در سال آخر حکومت خود تمام تلاشش را – اگاهانه یا ناآگاهانه – برای سرکوبی پشتیبان اصلی خود به کار برده بود؛ و توافق دو دولت استعماری آمریکا و انگلیس باعث شد تا دولت دیگری سرنوشت نفت را در دست گیرد. کاری که در ۳۰ تیر می‌خواستند قوام انجام دهد اکنون به دست زاهدی، که در زمان مخصق هم بود، گرتفی توسعه‌یافته و نیمور بختیار به اعلام انحلال مجلس زمینه اجرا پیدا کرد و نشان داد که انتظار کمک از آمریکا بستیری بی‌مورد و اندیشه‌ای خطا بوده است. تصور اینکه آمریکا به خاطر منافع مردم ایران با انگلیس – متحد اصلی خود – درگیر شود، تصویری باطل بود.

مصدق با وجود اختیارات قانونی و قدرت نظامی بسیار، تسلیم کودتایی شد که می‌توانست از آن جلوگیری کند. دولت کودتا به ریاست زاهدی، دو وظیفه اساسی داشت: سرکوبی نهضت مردمی و حل مساله نفت. حکومت نظامی، که در زمان مخصق هم بود، اکنون توسعه‌یافته و نیمور بختیار به علت خشونت و درنده‌خویی در اس آن قرار گرفت.

مردم به ناچار در سکوت فرو رفته بودند، اما این سکوت، آتش زیر خاکستر بود. آتشی که هرگز خاموش نمی‌شد.

سه روز بعد مصدق خود را تسلیم دولت وقت کرد. از همکاران مصدق بعضی بازداشت، عده‌ای متواری و گروهی نیز به همکاری با دولت جدید مشغول شدند. دکتر فاطمی که هدف انتقام‌جویی دربار قرار گرفته بود، با وجود فعالیت گسترده‌ای که در داخل و خارج کشور برای نجات جانش به عمل می‌آمد، مورد خشم شاه قرار گرفت و جان خود را از دست داد. دولت زاهدی درصدد تقویت بنیه مالی خود برآمد و از آمریکا کمک‌های بسیاری دریافت کرد. هدف این بود که ملت را خاموش کنند و در محیطی خفقان‌آور و استبدادزده مساله نفت را حل و فصل نمایند.

کابینه زاهدی از عوامل آمریکایی و انگلیسی تشکیل شده بود. اکثر مطبوعات تعطیل شدند و بقیه به شدت مورد سانسور قرار گرفتند. اجتماع مردم ممنوع اعلام شد. انتخابات مجلس در دوره هجدهم با دخالت مستقیم دولت انجام گرفت. زاهدی فکر می‌کرد که می‌تواند روی مخالفت آیت‌الله کاشانی و جلب حمایت او حساب کند؛ اما آیت‌الله کاشانی از همان روزهای اول به مخالفت با او برخاست.

روزهای پس از کودتا، همه چیز آرام‌آرام به وضعیت متعادل گذشته بازمی‌گشت. ادارها، مغازه‌ها و کارخانه‌ها باز شدند و زندگی به حالت عادی برگشت. مردم نیز که تا حدی از این همه اغتشاش خسته شده بودند رفته‌رفته آماده می‌شدند تا با اوضاع جدید خو بگیرند و به حیات معمول خود ادامه دهند. یک – دو روز بعد مغازه حلواپزی پلدمر نیز مثل دیگر مغازه‌های پامنار باز شد.

صبح روز بعد، از خواب بیدار شدم و از خانه بیرون رفتم؛ باورکردنی نبود، شهر را هوای خفقان‌آور اختناق پر کرده بود. دلگیر و وحشت‌آور...

کتاب | شهاب دهباشی

درباره پرویز خطیبی

پرویز خطیبی از مطرح‌ترین نویسندگان و روزنامه‌نگاران زمان خود در روز ۲۸ اردیبهشت ۱۳۰۴ در تهران متولد شد.

مادرش دختر میزارضا کرمانی، آزادپخواه معروف و کشنده ناصرالدین‌شاه قاجار است و از طرف پدری نیاکانش به واعظی در نور و کجور مازندران می‌رسد، و از کودکی به شاعری و نویسندگی علاقه‌مند شد و در سال ۱۳۱۵ اولین شعر فکاهی او در روزنامه توفیق به چاپ رسید و در ۱۷ سالگی به سردبیری همین روزنامه انتخاب شد. از سال ۱۳۲۱ به ترتیب روزنامه‌های بهرام و علی‌بابا را انتشار داد که بر اثر توقیف‌های مکرر پس از مدتی ناچار به تعطیلی آنها شد. آخرین‌بار در سال ۱۳۲۸ دست به انتشار روزنامه حاجی‌بابا زد که به مدت چهار سال متوالی منتشر شد.

از سال ۱۳۲۰ به‌عنوان اولین سازنده تصنیف‌های فکاهی و میان‌برده با آثارهای معتبر آن زمان ازجمله تماشاخانه تهران و تئاتر فرهنگ به سرپرستی عبدالحسن‌نوشین همکاری داشت. چندی بعد نمایش‌های متعدد او هم‌زمان در سه یا چهار تماشاخانه تهران و شهرستان‌ها روی صحنه رفت.

به‌عنوان یکی از پیشگامان جنبش فیلمسازی در ایران در طول سال‌ها جمعا ۲۲ فیلم نوشته و کارگردانی کرد. از نخستین روزهای پایه‌گذاری رادیو ایران در سال ۱۳۲۲ با آن همکاری داشته و بیش از سه هزار نمایشنامه رادیویی نوشته است. پرویز خطیبی در روز اول آگوست ۱۹۹۳ به علت یک عارضه قلبی در لس‌آنجلس درگذشت، از وی پیش از این کتاب خاطراتی از هنرمندان توسط انتشارات معین به چاپ رسیده است.

آقا کوچک

نویسنده: پرویز

خطیبی

۲۶۱ ص

چاپ: اول ۱۳۸۷

انتشارات: معین

قیمت: ۲۵۰۰ تومان